

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непи-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ним на пошту у Котор.
Допис шаљу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЧИТАОЦИМА.

Овим се бројем свршава година 1887-а. За годину 1888-у не ћемо ишта више обрицати по што су наши читаоци до сад налазили у „Гласу Црногорца“.

И до сад смо се трудили да наш Листак донесе навијек по коју само-никлу понуду из домаћег живота ил' из повјести црногорске. Мило нам је што можемо овом приликом јавити читаоцима, да се наш вриједни књижев-ник г. Јаков Игњатовић сјетио „Гласа Црногорца“ те нам је обећао за наш Листак свој најновији историјски роман: „Дели-Бакић“. Надамо се да ћемо моћи почети штампати га у првијем броје-вима од нове године.

Прилика је да ће до године по-слови нашег Великог Суда допустити да почнеће износити својим читаоци-ма занимљивије случајеве из наше суд-нице, који се тако радо читају да их и други српски листови радо прешта-павају.

Ми ћемо прве бројеве слати сви-јем лапскијем претплатницима, осим оних те буду јавили до Васиљева-дне да не хоће више да примају ли-ста.

Уредништво и администрација
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

БРИСЕЛ, 14 децембра. — Новине „Le Nord“ (руски лист на француском језику), пагласујући мирољубиве тежње Русије које су познате у цијелом сви-јету, вели да војна спрема Русије иде само на одбрану. Према томе нема мјеста страховању од сукоба.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

О П И С

ОНОГОШТА-НИКШИТА.

Од старина — до 1887 г.

Написао

Максим М. Шобајн.

IV.

Знатнија мјеста у округу с обзиром на њихове старине и споменике.

(Наставак)

3. Пива. И ово је мјесто знатно из старине. Село Пивиче помиње се у неко писмо Ерцега Шћепана, писано на Пивиче, а на новој карти Црне Горе не налазим овога имена. Од грађевина знатан је град Соко Ерцега Шћепана, на једној стијени у Црквичком удуту. Нема човјека из тога мјеста, ће се Ерцег на више спомиње, који вам не би радо приповиједао о томе славном граду Соколу и његовом Ерцегу. Под градом је био и манастир Ерцегов. Но ја, не видећи те старине, не треба о њима више ни да говорим. Но нај-знатнија је жива грађа манастир Пив-ски, на извору речнице Пиве у једном просјеку међу брдима, између Горан-ског и Сељана. Подигао га је неки владика Гаговић, коме је, веле, брат био велики везир, који је помогао брата владика у грађевину, од које се у њој и данас налази сребрни модел (или) послат из Цариграда, по којему се имала црква саградити. Но ктитор црве, владика Гаговић, разболи се и

СРИЈЕДАЦ, 14 дец. — Принц Фердинанд Кобург не ће се одрећи Бугарске, нако да би то народ зажелио и ту жељу изјавио јасно и правилно.

БЕРЛИН, 14 дец. — Херберт Бисмарк именовао је тајним савјетни-ком са титулом „екселенција“.

БЕЧ, 15 дец. — „Fremdenblatt“ увјерава још једном да Калнокију ни на ум не пада да остави своје мјесто у овим тешким и пуни одговорности час. Глас да ће се Царевић или који чи-новник послати у Петроград, сасвим је измишљен. Путовање кнеза Јосифа Виндигшеца у Берлин објашњује се породичкијем пословима; кнезу није повјерена никаква политичка задаћа.

БЕЧ, 17 децембра. — „Politische Korrespondenz“ пориче глас, као да је њемачки посланик на руском двору, ђепер Швајниц, кренувши из Берлина за Петроград имао какве особите на-редбе, ни да је понио писмо од Цара Виљема Цару Александру.

БИОГРАД, 17 децембра. — Како су радикали навалили да Радивој Ми-лојковић, министар унутрашњих дјела, поје у оставку, а влада је то искање одбила, разбио се савез либерала и радикала те је Ристић поднио Краљу оставку министарства. Краљ је оставку примио и наредио министарству да врши послове док се не састави нова влада.

СРИЈЕДАЦ, 17 децембра. — Со-брање је завршено. У својој завршној бесједи напомиње принц Фердинанд како су нар. посланици и овом при-ликом показали да Бугарска умије да врши своје дужности и да брани своја права.

ЦАРИГРАД, 18 дец. — Турски листови јављају да је први министар инглески, лорд Солзбери, дао Рустем-пашу помирљива увјерења изјавив да Инглеска неће допустити да се равно-тежа власти на Средиземном Мору помери на штету Турске.

умре прије довршења; за то није ни довршена у висину по одређеном плану, за то ни кубета на њу нема, по као и друга мирска здања. Али је уну-трашњост њена сјајна и највеличан-ственија. Она има уз поменути модел још доста знатнијих драгоцијености с пуно патписа и записа. Подигнута је мислим у 16 стољећу. Чудо то, да још нико неопише ову знатну задужбину. Ја сам је гледао давно (1859) па и заборавио. А какав сам год писац, ја не бих труда жалио око ње на опис, да се тому не падам од другог. Пива је данас на двије капетаније које дије-ли р. Пива. У капетанији с десне стране, знатно је сада мјесто Црквиче ће постоји од 1885 основ. школа, ту има и неколико дућана и крчма. Ту је била турска караула с кордунима. По томе је и Недајно знатније што је и ту била важна караула с јаким поса-дом према Дробњацима. Њу освоје устани 1876 год. без крви. То је за-слуга Дробњачког учит. Луке Буро-вића (из Бјелопавлића), он је вјешто преварио Турке те му се предали. Но још знатнија је кула на Безује коју устани 16 окт. 1875 с муким освојили. Немајући тонова а будући град тврд, устани направе од иштица а на сао-ницама једну камару у коју се смјести чета људи који пред собом саони го-нише баш до града, врата од њега скрхјају маљевима и јунаци улегоме у град. Турци се очајно бранише из затвора, а кад угледаше усташе међу

БИОГРАД, 18 дец. — Поузвано се увјерава, да Петар Шувалов ни је дошао овамо ни у каквој мисији.

СРИЈЕДАЦ, 18 дец. — На обједу те су га министри приредили у част нар. посланицима било је много поздра-вља, особито јединству рада.

ДОПИСИ.

ШАВНИК, (Дробњаци) 30 новембра. — По наредби Његовог Високопреосвештен-ства Господина Митрополита Митрофана данас 30 новембра на св. првозваног Ан-дрију било је освештање манастира бијел-ског посвећеног св. велико-мученику Го-оргију.

При освештању од стране свештен-ства био је пречасни протојереј дробњачки Милутин Церовић и отац Прокопије настој-ник манастира бијелског. Освештање по програму свршило се свечано до 9 сати, кад је и божанствена литургија почела.

Осим многобројног народа из Бијеле и из Милошевића, који у пурију бијелску спадају, било је народа и из других окол-них села, г. учитељи са ђацима и станов-ништво из вароши Шавника. На служби не само што је манастир дуго пун био него је око свега њега народ био приклопио. Свега душа било је више од 500. На служби било је благодарственоје, које је држао г. прото Церовић. Послије службе народ је изашао пред манастир ће је отац Прокопије изговорио живо своју духовну поуку бесједу: „Да живи наш премило-етни Господар, који се очински брине и стара за напредак и бољитак свог јунач-ког и патничког народа, и који је подигао ову дивну обитељ у којој се данас први пут од назад три године православни Срби екупише и Богу помолеше“. За тим се из свег гласа од цијелог окупљеног народа зачу: живо Господар! живо! живо!

Од 10½ ура пошто је служба довр-шена до 3 уре последи подне, било је пред манастир: играње, коло и пјевање са ве-ликим весељем. Веселе је пратило: живо Господар и пуцњава из пушака. Звона су непрестано звонила те се са пјевањем сложило и хармонично представљало. Све је било у најбољем реду благодарети г. омицеру Мрдеши Жижичу и г. ком. Гру-бану Церовићу, који су гледали и назли да све што више у реду и мјери остане.

собом повикаше: Аман Карадаг! И они су робови одпращени на Цетиње, а усташа град одмах сруше. Покрај в. Л. Сочнице који је опсадом упрљао, у томе највише заслуге стекао је усташки вођа Милован Бошковић из Бјелопавлића, за јовједник једног дијела добровољаца.

Но знатнија је лијева страна р. Пиве. О манастиру сам говорио. На по сата више њега на брду је тамо најзнатније мјесто Горанско. Оно је најприје била постојбина Ђењевића, војводе пона Жарка, који поста и се-пат код књ. Данила, који Пиву бјеше присвојио. Но од 1862 г. Турци опет Пиву посједиу и град подигну на Го-ранско. Војв. Ђењевић пресели се у кнеж. Србију. А у Ерцеговачком устанку 1875 поста пивским војводом Лазар Сочина. Устани су доста кула тур-скијех пообарали до Гацка и Никшића, а Горанско је остало до 1877 г. те га тад освоји војска црногорска. Ђе је сје-дно кајмекам сад сједи војв. или бри-гадир Сочина. Ту је сад и варошица нова коју кити грађанска нова кула в. Сочине. Ту је и школа основна. По биткама још су знатнија мјеста Горан-ско. Муратовица, Равно и Забрђе, по бојевима и побједама црногорскијем 1862 и 1875—7. Од старине Пива је нешто више зависила од Турака, него ли Дробњаци. Али су ипак у општин-ској самоуправи слободни били. Међу њима су најстарије двије куће Гаго-вића и Ђењевића, које су ваза пле-

Мав: стир је овђе одавно постојао. По причи су га Немањини градили па је послије то, опет га народ саградио и од велике тежине свода срушио се 1883 год. и сад је већ нови начињен са фино оте-саним камењем зваником са три окна. Манастир има своја велика добра око 600 коса и много земље, млине и т. д.

Потрудићу се да доставим колико има управо свега добра, кад је саграђен и који га је Немањини градио и зашто у овако затвореном мјесту, које као казан изгледа.

Лука Јововић учитељ.

ИЗ МАНАСТИРА МОРАЧЕ, 8 децем-бра. — Благодарим промислу Свемогућег који ме је удостојио да и ове године бу-дем како при прослави св. оца Никоде, тако и имен дана Његовог Височанства Књаза Никоде у светоуспенском манастиру Морачи.

Премда сам прославу у том мјесту прошле године у првом броју овога листа поштованим читаоцима на јавност изнио ипак се уздам да ни ове године не ће бит несносно да како свечано тако и друго што сам имао примјетити у мјесту и Мо-рачкој нахији читаоцима поднесем.

Пет децембра на вече дошао сам у поменуто мјесто и када се наклоних на Морачка брда, на поглед манастиру, видим иети у освјетљењу ће изгледа као звијезда Даница која иза брда искочи на чистом небу. — Онда сам узео у расутку, како неописано веселе обузе Колумба и његово друштво када последи шестонедјељног пу-товања по води са брда лађе угледаше ватру на сувој земљи! —

У таквом размисљању приближавао сам се манастиру; што се већма при-ближавах све ми зрачише и пут отворенији постајаше. — На више од хиљаде метрова могао сам на манастирским кућама разли-коват врата, прозоре, вишет по порти ђаке, службине, народ и виугање како цркве-не харује тако и војничке заставе. — Приближивши се мјесту, испред манастир-ске авлије среташ сам ђаке на групице ће ходају и пјевају светитељску пјесму: „О кто кто“. Назвах ђеци добар вече, а они ми учтиво одговори и повојнички поздрав. Јако ме задиви да ђеца од 8—9 година у овоме мјесту познају војничко вјежбање. — Са врата од авлије виђех на сред порте настојатеља Михаила Дожића са два учи-теља, нешто ђака и сељака, ће са њима води разговор и посматра пламтеће сви-

мену судиле. За напредак у будућности Пива је као и Дробњаци, они живе на великом простору највише о сточар-ству, које мора вјечно трајати.

4. Дуга. Ова је доста попуњена новим насељем Црногораца од 1878. Ту су још у стању неке од оних тур-ских кула и градова, од 1850 до 1866. Њих освојили Црногорци кад и Ник-шић, 1877 г. Ноздре и Пресејка нај-знатније бјеху, ту су и битве знатне биле чешће пута од 1862 до 1878, као на Крстац (1877 ће су Црногорци побјеђени), Злоступ (1876—7), Одина Пољана (1876), Петње Брдо и т. д. На челу Дугине Историје дуго ће ста-јати имена Пека Павловића, Пона Луке, сердара Шћепана и Илије, првога Луковског војводе.

5. Рудине и Бањани. Ја сам казао, е Ђеграфију ових мјеста најмање знам, као и за Шаранце. Причали су ми да тамо има више трагова од старина. Рудине се помињу као жуна (двоје Рудина) још из средњег вијека, и као родно мјесто знатног в. Сандаћа и његових потомака. И Бањани су такође знатни од старине, а у њих најстарија, међу Турцима, кућа Коаринића. Ту је најзнатније мјесто Велимље, ће је сада сједините капетана, нова варошица Велимље и боп. школа. На граници је, на р. Требишњици ман. Косијерско са њивом св. Арсенија архијев. који је тамо пренешен из Бјелопавлића, по наредби књаза Никоде. 1884. Тамо је на граници и „Вучи до“ ће се дого-

јебе; сиротица пред цркву и благодарим Богу јер сам срећно дошле у жељено мјесто.

Послије се обратим к настојатељу и омладници, и поздравив их рекох: Ова света стародревност, ова српска усменошћина и ујерне молитве које се врше у овом мјесту при овим пригодама, молитва, славогосп и душевна пријатност, привољене ме да и овом годином будем ових светиња лични поклоник и ваш гост.

Настојатељ ми захвали на таквом ревновању те се са мном братски поздрави и поведе ме у своју ћелију где будем лијено примљен и угоден. Читајући поћ бавио сам се код њега, подећи новелна разговора; особито ми је приповиједао што је могао док је из народног предања о постању велике цркве у овом мјесту т. ј. како је упуц св. Симеуна мироточивога, св. Стеван сина Вуков, зажелио да у својој области подигне храм св. Боготматери и да га посвети њеном успенију. Покрај тога старао се како ће своје име обесмртит и потомству на тврдом темељу примјер највећег богослужавца и поштовања оставити. Он је лично са својим слугама, мајсторима и потребама тражио сходна мјеста за ову грађевину; за то је из престолног мјеста преко Арбаније прешао у Зету, и обилазку једну равницу где му се не допадне, чинише му се отворено и непоуздано.

Тада је пошао душцем ријеке Зете у Бјелопавлиће, обиђе и ту да прегледа, те нађе да равница зеца и ова стоје у једном правцу свих промјена; ни ту му се не допадне. Мајстори и остало друштво које је било шљива, а особито мјештани, много су му предлагали да ту оснује ову задужбину. Он немогући да истима у неколико не учини по захтјеву, дође на мјесто данашњи знаји Ждробаник и ту начини малу цркву с приличним двористем. Ту цркву учини капелом и потчини је старијој. Тако и Гарач највећи врх који се издиже над овом равницом остави за пасиште тој цркви. Уз то и неки дио од риболова са Слана да припада истој цркви. Пошто је у реченом мјесту свој рад довршио онда је пошао преко Ивачева-дола у Ровца, отоварив пређе у Морачу, где нађе малу цркву храм С. О. Николе. Тада нађе за кужно да је потребито и ову код исте начинити, те тако 1261 год. оградилу велику цркву. Ова црква само што је потребна за свете молитве које се од њена саздања до данас у истој непрекидно вршила по је још код браће и потомака светог саздања била много значајна. Она је била на сриједи између светог манастира Дечана и ман. Милешевца, између Бара и Дубровника где су и његови потомци привремена бављења имали и побожничке знакове оставили. Исто је тако била сва црква у близини граду Брескову који је у њихово пријеме јако цвјетао, а друге стране значајна што су се код исте у првобитна времена скупљале нахијске старешине од Плева, Гусиња, Никшића Гацка и Фоче, где би вијећали за какво заједничко послове, а особито заједнички одпор у вријеме непријатељских нападаја.

Таквим приликама би се упознали на овом мјесту племићи, кућићи и јунаци. Овђе би се братили и веће свезе љубави везали, како би боље заједнички рад вр-

шили. Овакове скупштине чањено су све док је данас владајућа династија од Синојетског Дома Петровића завадала и овамошња племена у данашњу државу утврдила.

Још ми је тако игумен приповиједао неке прилике из живота његових предметственика а особито о архимандриту Димитрију, који је особите услуге учинио у грађевинама које је подизао како у манастиру тако и на потребита мјеста у морачкој нахији.

Што сам од истога сватио за неке заслужне јунаке ове нахије старијих се да у своје вријеме на јавност изнесем.

У јутру рано огласе звона нови дан и геднишњи празник. Настојатељ се свештеном пође у цркву. Ја док се спремио пођем за њима, али чим сам на порту изашао примјетио сам много већу разлику у броју скупљеног народа него прошле године. Уђем у цркву али тешко би проћ до прилике. — Ту већ остао сам јутрењу. По свршетку остао сам да посматрам по светом здању украсе старинских слика. Послужитељи одма почну преносити ствари за богослужење из веће у малу светог Никољску цркву. Док се ствари смјестиле одма мало звоно огласи девети час; ја изађем пред цркву али видим народ упунио између обје цркве и још не преклоно прилази. — Онда сам казао: слава нек је благом Спаситељу што овђе овако хита народ на молитву и свога владатоца светковину. Онда изађе настојатељ са мјесним и другим свештеницима уђоме у малу цркву. Одма се отпочне проскомидија а за истом света летурђија. По свршетку исте и иза амвона молитве одма се поче благодарене; послје кољено-преклоне молитве поче умилата пјесма: тебе Бога хвалим, исту предурете цукање два звона, а два звона грукане два тона.

По свршетку пјесме, прекиде громогласије звона и топова и настојатељ настави бесједу у којој изјави да се шеста година наврнује како је ова црква обновљена и у истој богослужење одпочето за дуг живота и повољно здравље високог нашег владоца. На темељу тога објасни присутнима: као што је ова св. обитељ господња 81 г. овим светим радом послије може бити толиких вјекова оживјела, тако и ми сви можемо тврдо увјерени остат да ће свемогућност божија у своје вријеме омет суве кости људске и тијелом обнови, бесмртну душу повратити и у првобитном виду човјека начинити. Био он праведан или гријешник бесмртан ће остат. На истом темљу објасни, да грешник с правим покајањем, тврдом вјером и пристојном радњом може милости божијом добит обновљену душу и блаженство, а св. Николаја, првог угодника господњег, може добит за свога помоћника и заштитиоца у свакој биједи и невољи свога живота. Даље објасни живот и у животу чуждествени рад на води и на суви светитељ, су чим су присутни још већма убјеђени остали, да се свемогуће а Бога и св. оца Николе још већма боје, на молитву хитају, свога владатоца поштују и до копча живота слушају.

По свршетку свето-црквеног рада и изласка из цркве народ се стави у редове где се одма донесе ракија и разио

воће, које бјеше у час светковине од пл. кил. и настојатеља, ђаци предвођени својим учитељима одма одпочу књажеву химну. По свршетку исте настојатељ изговори здравцу за дуг живот, повољно здравље, Богом укрепљену десницу и многочетну владу витешког владатоца и Књаза Николе. Те ријечи сав народ предурете и похвати више-бројно „живио!“ Тада народ остаде служећи се ракијом, колом и разним пјесмама. Настојатељ позове свештенике, учитеље, племенске капетане и друге отијеније са којима и ја бјех као домаћин, поведе нас у своју ћелију где сви будемо братски угодени. Још се код истога бављасмо, док се чу глас са порте, зове један младић: „настојатељу, настојатељу, господине — еј господине!“ Настојатељ се наклони на прозор и пита шта је? Овај каже: придође и још народа. Настојатељ се осмјехну, пита: „На што, би ли и они ракије? Младић: Е господине, ми пили доволно а они ни мало, криво им је. — Настојатељ: Идите у хане узмите на онај први рачун на им исправе, сви ракије доста пите ма намет не поните. Сто одзива из народа: нећемо не. Младић: живио! Настојатељ дигне капу и каже: живио Књаз! Народ исто привати и више-бројно повтори. У исто вријеме зациклаше левоверци из редова које се једнак за-брани. Ја тада пођем у малу цркву и нађем где у живој слици сва чудеснија радња светитељева која је на води ил. на суви извршена те је настојатељ у бесједи напоменуо, бјеше по зиду израбена. —

Поклоним се вољи и дому господњем, изађем пред цркву, видим народ издијелен у своја друштва: тамо учитељ са ученицима, тамо момци, тамо старци, тамо женске, нешто народа сиромашног, старци мирно сједе, пуне и смијешно причају, а сви други злемају се разним играма и пјесмама. Ја бих био жељео сазнати друштво и обичаје, ма пошто сам истог дана имао путовати то ми није било даље одговарати. Онази малачка занинање у војничком вјекбању, које виђех да се својеволјно предузима. — Њихова радња задржаме повине, и код њих сам имао примјетити особито задовољство, а то са новог оружја, топова и муниције, чим од витешког свог владатоца скоро бјеху снабђени. Послије подужег свог посматрања поздравих ја њих братски а они мене по војнички, и тада пођем код настојатеља, примим његов благослов и кренем дома.

Путник.

(—а) НИКШИЋ, 12 децембра. — Болница, коју је Његово Височанство наш узвишени Господар Књаз Никола I. у Никшићу изволио подигнути, са оним приложима што су пригорски званици — по народном обичају — даривали Господара, као домаћина, при вјечању Кнегиње Зорке са Књазом Петром Карађорђевићем, отворена је. Тај дар био је у возовима и овнама, који су дати да се продаду и од узетих поваца — у току двије године геднигнута је по новом плану, и снабђена тако красна болница, да јој не би мање било да то име носи у којој доста вишој вароши. На дан рођења Кнегиње

Зорке, као покровитељке исте болнице, 11 децембра, одређено је отварање и проглашење исте са свијема церемонијама. Први учинио је благодарење у цркви, којему је присуствовало са господином Војводом Шаком Петровићем — парадно — све чиновништво и мјесно грађанство са сесам-десет народних изасланика из племена. По свршеном благодарењу све је пошло у нову болницу где је учињено водо освешчање, за којим је мјесни свештеник изговорио красну бесједу, у којој се дотакао свега добра које народу овај завод помаже. Завршетак исте народ је поздравно песелим усклицима Живо Господару Књаз! Живо свијетли владатељу дом! Иза тога одаслата су два брзојава, један Господару а други Кнегињи Зорки. Не ће бити сувишно да их овђе приложим:

„Његовом Височанству Књазу Господару, Цетније.

Данас као на рођен-да Њене Свјетлости Кнегиње Зорке, Ваше миле ћерке — Ми скупљени народ Никшића и околине му, уз приношено богу благодарење и свечано водо освешчање прогласисмо отварање болнице у Никшићу, коју си Ти, Господару, као брижљиви отац за добро наше и нашега потомства благоизволио овђе подигнути, под покровитељством Своје прве ћерке, те ова болница и носи њено Име.

Господару! Поред толико добро изачињених путова, мостова, и на развалинама обновљених манастира, и ово је један трајан споменик Твоје свикодне брижљивости о нашем добру; он ће потомству причати срећне дане твоје владавине над овим јуначким народом. Честитајући себи самијема овај свечани дан — отварање овога завода — честитамо Вама Господару на избору, овако честитих и по добро народно подигнутих споменика. — А уједно допуштате, Свијетла Господару! да, као вјерно Вам одани поданици узмете учешће у жалости коју осјећате у губитку мале унке — што је доста и наше данашње неселе пенацио устали; јер што осјећате Ви као родитељ то — боји и нас као вјерне Вам поданике. Милостиви Бог нека Вашу обитељ сачува на многа љета!

Вјерно Вам одави

Народ Никшића и околине.“
„Њеној Свјетлости Кнегињи Зорки Карађорђевића. Цетније.

Дозвољите, узвишена Кнегињо, да Вам у тако жалосном материнском часу изјавимо наше искрено саучешће у Вашем губитку, а у једно молимо Вашу познату доброту да обратите иза туге неколико удјела у ово наше добро које је скопчано са именом и рођеним даном Вашим. Данас, ми скупљени народ Никшића и околине му са благодаренијем и водо-освешчањем прогласисмо отварање болнице у Никшићу под моћним покровитељством и са узвишеним именом Вашим. Добра и срећу те народ получи из овога завода Вашег Бог ће Вам наградити у срећи и напретку Вашем — Он свемогући руководи Вас и помагао Вам да се добротина Вама распростру и на друге крајеве Српства! а утјеху за Вашим губитком

дила најзачатнија битка 16 јула 1876 где су Црногорци под водством књаза Николе одржали сав, чену побједу над војском испуног Мугар-паше, где је један наша погинуо а један заробљен (Осман), Црногорци заузели тонове и многе убојне ствари. У овоме вијеку Балкани су живи радили да се пријудже Црној Гори. У то доба зна се за јунаке, као што су војв. Јован Баћевић, војв. Максим Баћевић, Ђетко Пејовић и т. д. О староме Копривници Вуку чујао сам пјесму неколико пута, па чак и на Дунаву где се пјева уз гусле, ал' не знам јес' штатмана? Уз Копривнице знатни су и Миљанићи.

V.

О именима Оногоста и Никшића.

За оба ова имена имамо добре доказе историјске и по народним традицијама: да су оба постала од имена људи, прво старије а друго млађе.

У 30-ој свесци „Отаџбине“ 1881 читамо ову историјску значајност за стари Оногост, под насловом: „Трговачки друмови по Србији и по Босни у средњем вијеку.“ Друм из Котора за Пјевља. Друм је показио из Котора за унутрашњост Србије, по свој прилици, још старим римским путем, што је већ знало Risano (Рисан) с Дунавом. Он је ишао обалом мора до Рисна, а одатле се цео уз кривоничке стране и вазаво на поље Грахово, с којим се ту мјешао и онај с лијево стране пут што је долазило од Дубровника, преко

Требиња, а с Грахова преко Рудина у Анагостос (Оногост).

Затим пише о некоме старом римском путу, десно од Грахова, преко кчевекијех гора а излази на извор р. Зете, према Острога, кога, вели, народ зове: „Међа (зид) Вука манитога“; а затим о другом главном путу за Оногост, који је одио уз р. Зету, од Скадра за Оногост.

С Грахова долазили су карвани у никшићко поље, које је некада било дио језера. Четвороугли градић на једном брежуљку у сред поља, звао се у средњем вијеку Оногост или Анагостум. Први пут га спомиње Дукљанин. Српски владоци имали су обичај и у овом граду да се понекад баве. У XV. вијеку њим је владао војвода Сандаљ, на му синовац Ерцег Шћепан; тада су у Оногосту царинарницу држали. Име Никшић постало је од имена Нила или Никола у XV. вијеку, од једнога пастирског племена које је становало јужно (правије источно, у жулу) од Оногоста у планинама, па се доцније настанило око града. Овај је град био некада од велике стратегијске важности, јер су се овђе укривали путеви од Рисна, Требиња, Гацка, Пјевља и скадарског поља.

Нике у Примједби писац говори, како је цар Урош 1362 г. у Оногосту долазио; за село „Нарине“, које се и данас тако зове, где је била царинарница (ћумрук) војв. де Сандаља. Даље тумачи име Оногоста од имена или

званија човјека, Онагост, Onagostos, а Дубровчани га звали Anagostum.

„Пут од Оногоста даље ишао је преко високе планинске греде (1500 м.) на извор Пивни. На овом друму било је једно веће насеље у долини Лукавици, овђе је сједио један турски кадија 1396 год., кад је Србија подпала под врховну управу турску. Овђе је јачачно погрешка о путу, како ћемо пиже вијети. Пут излази у Дробњаке, који се у XV. вијеку тако спомињу, на мјесто Шавнике, где се на рјечници Вуковци налази римски мост, а одатле се пење уз један дивљачки предјел сјеверо-источно подножја високог Дурмитора (2606 м.), и излази на пољу Језерима (1460 м.), која су 6 мјесеца снјега покривена, где се и данас виде на једној стијени зидине старог градића Језера, у ком је Ерцег Шћепан лето проводио; а одатле се иде сјеверо-источно у кладац дубоке Таре, у коме су 1399 Власи и Турци опљачкали један дубровачки карван патоварен војском.“ Даље како пут иде на Пјевља која су се тада звала Бресница, а одатле Нишу и т. д.

Све путове што их писац помиње од старине, исти и данас служе, и Бог зна јесу ли ишта данас у бољем стању по што су били у Адамово доба, јер брегови који су онда земљави били, многи су данас голе стијене где ни трава ни горе не расте. За пут, од Оногоста на извор р. Пиве и данас постоји, али не води одатле за Шавнике.

То је западни пут око планине Војника. А главни је пут из Оногоста источно око пл. Војника и слази у дубоко м. село Шавнике; а Војник ће и бити та висока греда те је писац помиње. За веће насеље на томе путу, не може то бити друго, но Луково, 2 сата од града, које је и данас велико. Али оба поменута пута и насеље не спадају у обиму Лукавице, од како људи памте. А могуће је, да је село Луково у старо доба снадало у обим планине Лукавице, и да се Луково по Лукавици тијем именом прозвало, или обратно. За градић Језеро, на Језерима, народ не зна, ако то не би био Црнотор, на бријег Таре. О спомену сједња кадије у Лукавици примјетићу ово. Концем 14 в. Србија још дуго била је самостална, као вазална држава, Босна још није ни виђела Турчина, а Херцеговина још мање. Оно је могла само каква орда турских пробити од Косова до р. Таре, и одма исчезнути, јер турском погубијом на Ангори у Азији 1402 г., умало што опет нијесу изгубили завојевани Балкан. Кадија, ако је збгла био који дан или мјесец у Лукавици, то је могло само јети бити, ради каквих преговора са Србима, кад су они на планину око стоке, јер је Лукавица студена планина, с оним баснословнијех „377 павора у које се виле кунају“, где никада није било насеља нити га данас има. Кадија би могао у Луково сједити, ал ми знамо, да чак у XVII в. Никшић још бјеше

удијелом Вам у новим радостима и сачувао све што Вам је дао.

Вјерно Вам одани

Народ Никшића и околине.

Пошто су ова два телеграма прочитана и испрочита, дато је пише свему народу. Била је свечаност наређена једним одређеним програмом — са војничком парадом и пуцањем топова и т. д. — коју је увече имала завршити представа „Крст и Круна“ те је овдашње позоришно друштво приредило било; — по првом дапа дође нам непатна вијест да је Њена Свјетлост Кнегиња Зорка као и свијетли владајући дом ожалостан изгубом мале Кнегињине Милене, ћери Књаза Петра Карађорђевића те је сва свечаност мукло прошла — изузевши одушевљених здравица на обједу у великој читаоници казани међу племенским званицима, којима је општина ручак дала.

Сјутра дан Г. В. Шако Петровић позвао је грађане те им је саопштио ова два телеграма као одговоре на оне јуче послате:

„Г. В. Шаку. — Никшић.

Кажу Никшићанима да сам веома чувствителан на њихову данашњу депешу и рећи им: да им од срца захваљујем.

Теби благонаклони
Никола“.

„Г. В. Шаку Петровићу. —

Никшић.

Молим Вас, драги етрико, да будете тумач моје топле захвалности вриједноме и мени драгоме народу Никшићком за сачување у мојој тузи. Кажите им, молим, и то, да ми је особито био пријатан глас о отварању болнице која моје име носи. Боже дај да буде од користи свијема патрицима која је буду показивати, и да опорављени у снази из ње излазе. Старају се за њу и у навиједу надам, да се не ће ни помоћ мога узвишенога Оца на оно до сад учињено оставити. Хвала и твоме настојању!

Кнегиња Зорка Карађорђевића.“

Они су одговори примљени са чувством благодарности и са усклицима Живо Господар! Живјела Кнегиња Зорка! Живио владајући дом.

На своду великих врата која гледају у красиво подигнути болнички врт, на мраморној плочи у рељеф изрезу стоји овакав натпис:

БОЛНИЦА
КЊАГИНЕ ЗОРКЕ.

ПОДГОРИЦА, 17 децембра. — Ово неколико редака спомена ради достављам у наш велејени „Глас Пригорца“: да је у прошли понедељак 14 ов. м. на 11 сати поноћ у вјечност се преселио наш овдашњи умировљени свештеник Петар Радичевић парох Подгорички у 81 години свога извемолага живота, који је православно ову обшину пуце 54 године најревносније био добри пастир свога духовнога стада у свештеничким дужностима обављивао. — Он је био син једнога од најбољих свештеника у Зети, покојнога мона Алексе Радичевића, који се већином призаренскога

у пријеполском кадилуку, и тада једва да је било нешто мало Турака у Требињу, за Гацко сумњам а и за Невесиње.

Писац друмова одведе нас у околину те заборависмо на тумачење имена Оногоста и Никшића. Шта о томе нисти говори било би довољно, али неће сувишно бити да к томе још додамо. Народно предање потпуно се слаже у томе, да је Оногост грчко име, т. ј. да су га Грци држали и то му име од њих остало, а је ли то име од њих града постало, или од цијеле околине, то се не зна.

За име Никшића ствар је јаснија. Новаковић, на 70-ој ст. пом. Гласника вели, „да се Власи Никшићи помињу већ године 1399 и то као племе, које се тужу на неку на ново установљену дажбину. (А не каже коме и на кога се туже, тада је њима Сандаљ владао?). Љетописци су записали, да су се 1527 год. Никшићи били са Дервин-бегом на Гацку“.

На истом листу г. Новаковић у примједбама ставља историју Никшића, по једној књижици којој је наслов: „Казивање стари Требишани и архива сардара Малине и капетана Бошка Буџића — Никшића. Београд 1842 г.“ Ту између осталог стоји ово: „Град Никшић зове се Оногост или Оногште. — Говори се како је град постао у вријеме Турака. Пећка је патријаршија знала у XVIII в. (Гласник XXV стр. 44) за Оногште, Никшиће и За-

митрополита заво, и који је особито уважење код свога народа уживао, којег се име и данас са највећим пијететом у народу спомиње, те је и његов син Петар као младић од 20 година у Призрену свештеником и остао од митрополита Јаникија, који је и његовог оца у Призрену на само Богојављење 1806 године рукоположио. Он је био и љубимац свештеника Петра I. Петровића Његоша, којему је често пута давао писмена извјештаја о нападају наша екадарекијех који су војску на Црну Гору дизали, молећи светитеља владику да његово духовно стадо под своје архијерејско и владалачко старање и обраду узме нарочито од домаћијех Турака. —

Колико је покојник у вршењу својих свештеничких дужности за 54 год. уважења код свога народа стекао види се по томе, да је одмах овај старац — свештеник при ослобођењу Подгорице и Зете признање од блаженопочившег митрополита Илариона добио, који му даде годишњу помоћ од 100 ф. од православне цркве св. Ђорђе, као и са своје стране лично по 100 ф. до његове смрти, на које му је издао и писмену потврду, потврђену печатом и својим потписом, које је старац Радичевић све до своје смрти и уживао.

Овај очински примјер блаженопочившег митрополита Илариона, према заслугама први учињенима у 54 године Петра Радичевића, може млађима за примјер служити, како и има повјерено дјело на коме се човек посвети до гроба служити. Покојник се није дао поколебати у најбујнија времена кад пријећаше колач и конопац, већ је истрајно до смрти своје послужио роду своме и отаџбини, које му на част као свештенику и послје гроба служити може.

Са његовом смрти огњиште се његово на свагда угасило, јер је пред собом испратио раније синове и унуке своје, те сваки зналац и пријатељ дубоко саучествовати мора, каква кобна судбина многе домове на овој плавној долини прати!

Лака му прна земља!
Бог му покој дао!

Један Зећанин.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 19 децембра.

(Из Двора). Њихова Височанства, Господар и Књаз и Кнегиња Милена винули су се у прошлу суботу на Рибјек, једанак и Њег. Свјетлост Књаз-Илиједина, Кнегиња Стане и мајка Његовог Височанства Гђа Стане. —

Имен-дан Његове Свјетлости Књаза Нанљедника, пророк Данило, проведени је у Двору у породичком кругу. Благодарјења и молбствима било је у свијем храмовима.

(Божити дар.) Наша пошта нам је спремила за Божић пове црногорске „дописне листове (cartes postales)“, који ће од јутрос (1 јануара 1888 по

градску Жупу као за пахјае“. (Сад стоји о путовима, о којима смо већ говорили). Сад о Ниши и Никшићу: „Стари Требишани, по предању својих очева и ђедова, кажу, да су они прави потомци сестрића Немањића Никше, по ком се и ова страна назвала Никшић, и који је с ујаком својим краљем Стеваном Вукановићем изгнано Допо-Морачки манастир успелија преселити Богородице. У селу крстима има једна велика гомила која се и данас зове „Никшића Главина“. — Ту је штампан и родослов о томе из некога старог рукописа — из XV вијека“.

Код потомака Никшићних пето предање и данас постоји, од кога ћу само нешто ка горњем додати.

Краљ Вукан Немањић имао је једну ћер не много лијепо. Он је уда за једнога омиљеног јунака и дворјанина, који бијаше родом из Приморја. Но зет му наскоро погине, а ћер краљева дође код оца, и ту роди по-сирче Нишу. Краљ је врло жалио зета. Кад се родило Нишка, или Ниша, запитали су краља, шта му је родила ћер, женско или мушко? Он одговори: ништа! Господа реку: Господару, није ништа, ако је мушко. Тада краљ: Е кад је тако, нека и не буде ништа, но „Ниша“. И тако Ниша одрасте уз ујака Стевана, који му доцније да војводство и област Оногоста да њом влада, Ниша бјеше и пош и војвода. Наставио се у Жупу у село Заград,

новом) бити на продају у петипске поште, па одмах и у свијех осталијех пошта црногорскијех.

Књижевност.

Уредништво је примило на приказ:

ОМЛАДИНА. Часопис за науку, књижевност и друштвени живот. Издаје „Уједињена Омладина“. Излази два пута мјесечно.

Садржај: Нашим читаоцима. — Начело народности. — Постанак породице, приватне својине и државе, од Фр. Енгелса. — Политичка писма (представнички систем владавине). — У чарки, приповијетка Св. Љ. Гавриловића. — Политички и социјални развитак човјечанства. Наш друштвенополитички живот. — Књижевност (један поглед на нашу књижевност). — Одзив о „Омладина“. — Библиографија. — Напомена.

Уређује и одговара: С. Кукић. Биоград. Штампана Меделија и Кимизиовић (облићев вијенац бр. 1.) Година I. 30 новембра 1887. Бр. I.

И ако би се већ могао назријети правац којим је кренула „Уједињена Омладина“ у Београду, ипак би било преухитрено кад бисмо се сад већ хтели унутрати у оцјену умних и душевних врлина или недостатака тога кола младићех људи. Само ћемо нешто напоменути чим се одликује та садашња од некадашње „Омладине“, од оне „Омладине“ те је цвјетала прије не пуних двадесет година.

У ове „Омладине“ нема пјесама; ама баш ни цигле пјесмице, ни клетог стиха, бар лијека ради. Опростите: „У чарки, приповијетка Стетозара Љ. Гавриловића (Из збирке. „Из црцла ратних“) напомиње нам ову дивну народну пјесму:

„Еј, од Видина до Стамбола
Като Пена пиле нема;
Пено-ле, Перуико-ле
Гено-ле, Герекиво-ле“

То је све. Но то није за то што садашња „Омладина“ не би умјела пјевати, ни да Бог, то је из начела. Она је противна свему што „пријатно година фантазију“, те за то ваљда и пјесми и пјесништву. У том увјерењу не може је помести ни сама воља народа, ни жеља читалаца, јер она је наумила „не водити рачуна о укусу, но само о потреби читалачке публике“ („Омладина“, стр. 43.). —

Омладина се отријезнила. Она сада „гледа више на садржину и смисао самога дјела“, по на пусти облик. Она се, са висина своје трезвости, руга застарелијем књижевницима, који мисле да је „ствар готова“ ако се „одговори захтјевима вјештине и естетике“. (ibid стр. 42.)

које се тако зове по староме граду, којег се и сада виде развалине на оми висе више Заграда. У дубокој старости Ниша погине на жуњску планину, же му је и сад мрамор, а убио га неко из овете некакве; а сарањен је у Заград, же му се и сад гроб зна. Он се први помиње у наше читуље“.

„Ниша је, предање вели, оставио 5 синова. Неки су остали вјечно у Жупу, а неки се спуште у поље Нишићко и настане се у поље Требљесу, које од града заклања главина Требљеса, (коју знамо по њеној трагичној повјесници). Синови Нишини биле су војводе и старешине народа, ка’ им и отац. Они су се презивали по свом оцу: „Никшићи“ и од тога мало по мало, прозове се цијела околина Никшићи, а старо и туђе Оногост све више се заборављало, и скоро се већ заборавило код народа (само су писци Оногост употребљавали“).

Ово је, по мом мишљењу, јасно предање, коме можемо потпуно вјеровати, т. ј. о постању имена Никшића. А да није у то доба био ни стара град у стању, кога писци помињу у римско доба, мислим да ћемо и то доказати једним писменим документом, надписом нађеним у м. Острогу, који у цијелости гласи:

„Изволенијем оца и поспјешенијем сина и совршенијем свјатаго духа сараградисе сија свјати церков ва име чеснаго и животворјачаго крста ва лето 7173 а писа се ва лето 7175

У тој тријезној свијести пријету на сна одредби свога задатка и процјени књижевних и осталих животних прилика српског народа, те у свом прогласу „Нашим читаоцима“ овако збори:

„Да није било навале Турске из Азије у XIV-ом вијеку ми би можда данас стајали на оном истом ступњу културом на коме и остали народи у Јевропи; били би уједињени у једну цијелу политичку, били би снажни и моћни а не раскомадани, разједињени и поцијепани — слаби и немоћни.

Књижевне прилике наше завета би биле повољније.

Србија се тек у почетку овог вјека јавља опет као самостална држава, али у веома уским границама, да напосебно књижевни и културни развитак. Мала и немоћна по себи, она се није могла да развија самостално и независно од општег правца развитка у Јевропи. Појавили се у почетку овог вијека као патријархално-демократска држава, Србија у мјесто да се развија на тим основцима својим савремено сувременим научним начелима, подлегла је у своме развоју општем типу развитка који у то доба Јевропа примаше на се.

Старе основце друштва брзо су порушене, и замијењене новим: Србија се данас развија у оном истом правцу у коме и западни народи, потпуно потчињени и зависна од тог развитка. Њен политички облик, њена економска организација, њено друштвено стање зависе потпуно од тог новог поретка ствари. То је утицало и на стање и развитак наше књижевности.

Шта да рекнемо за остале дјелове Српства, који су још од наше косовске пропасти остали под туђим господарством, када се овако развијала Србија као самостална држава?

Цијела историја тих дјелова српства своди се на упорну борбу браће својих народних права, своје унутрашње самосталности и слободе, од које је камен по камен истискиван, док најзад није свим уништена и ток нијесу потпали под потпуно политичко ропство других народности. Најновија историја њихова огледа се такође у тежњи: да се поврати одузета самосталност; да се ослободи економске експлоатације, да се ослободи неправде у јавном и приватном животу. То је општи смисао свију народносних покрета код Срба.

Дакле, по напредној географији најновије „Уједињене Омладине“ српске, омладине „саражине“ и „потребне“, српски народ саставља: 1-о „Србија као самостална држава, 2-о „остали дијелови Српства, који су још од наше косовске пропасти остали под туђим господарством“.

The rest is silence.

А Црна Гора?

Писац омладинског прогласа јамачно није хтио уврстити у „остале дијелове Српства који су још од наше косовске пропасти остали под туђим

(1656) благословом свесовјашченога митрополита Захолмскога кир Василија трудом и подвигом и пзатоју јего монаха и игумена Исаије ванук (унук) перваго свјатаго и преславнога оца нашего Исаије от Оногоста от села Поши.“

Овај је крајни натпис снимпо острошки учитељ пош Јован Дамјановић, мовован по живој стијени у оној науштеној црквици на пећини више свеца. Он нам пуно каже: да можемо предају вјеровати, да се владица Василије у вријеме бјегства му од Турака, бавио неко вријеме у Никшићу. А и у владициној епископији од патријарха Гаврила, прво се пменује Никшић, а нигдје не стоји град. А кад би било града, зар не би у њем сједио војвода Никша, као старјешина области? Даље, зар не би Нишини потомци у њ сједили? Зар не би у горњи надпис поменут био град, по селу „Поши“, от Оногоста (окошине)? А село Поши, или Паши, и данас се тако то мјесто зове, а то је под савином градом, главна махала заборавне куће Мушковића, а то је исто варањ коју смо затекли у Турака. По томе, стари римски градић давни је пропао и заборављен, као многи градови и већи од Оногоста; а Турци га нису вили онда када су се бодели на ови крај, од прилике, вијека?

(Наставиће)

господарством" и — Црну Гору. „Омладина се није заиста за то „ујединила“ да уједа за срце ни једног правог Србина, а камо ли један читав крај српства који, ва истину, није најбеславији, ма како „незнатап и мали“ био.

А да није Црна Гора, случајно остала писцу у перу? Како је малена и ситна, није ни то немогуће. Но, кад је говор о „књижевном и културном развоју“ народном, зар се може случајно заборавити заједничка Немања и Светог Саве, скровините прве српске штампарнице, пјевалиште пјесника „Горскога Вијенца“ и „Балканске Царице“?

Но, збиља! Да није то „узрок свију штета“, да није тријезна омладина за то избрисала Црну Гору из „књижевног и културног развоја“ народног, што је пјевалиште, а пјесма и пјевање межда није — „потреба“?

Сиромашница! Што је она крива што је у деветнаестом вијеку, у времену „друштвеног преображаја“ и „специјализације радова“, имала два владоца пјесника?! Опростите јој!

Еј, омладино, омладино! Ако ти се не пјева, и не кукала, ни с „Кулџем“, нити без Кукића!

ДУХ НАСТАВЕ И ВАСПИТАЊА У Србији у почетку последње четврти деветнаестог вијека. По извјештајима изданима министарских, директора средњих школа и другим изворима. Написао Ј. Миодраговић професор. (Донекле штампано у „Прогр. Гласнику“). У Београду, штампано у крај-српској државној штампарии 1887. 387 стр. мале 8-це. Цијена 2 динара.

ДОМ И СВИЈЕТ. Илустровани лист. 1888. Бр. 2.

Садржај другог броја. Штиво: „Својој пријатељу“, изворна приповијест Ферде Бечића. — Удова Lerouge, написао Е. Gaboriau, преводи Чедомир Влаховић. — Како је лија долијала, пријатељ Франа Мажураића. — Урес, написао Guy de Maupassant, превео Н. Кокотовић. — Петроградска Тамара, превео Август Харамбашин. — Нова врета брзојава код железнице, пише Ђ. Турбић. — Књаз Црне Горе Никола I, написао Марко Драговић. — Франко Бузић, написао — — — — — Иван Луцић Трогиранин. — Божићни обичаји у Хрватској.

Слика: Иван Луцић. — Књаз Црне Горе Никола I. — Франко Бузић. — Краљевић Марко и Муса Кесерија, написао Фердо Кикерец. — Божићни обичаји у Хрватској, слика Ферде Кикереца. — Шала и сатира (4 слицице). — Најновија паршичка мода.

Листак: 1. Кроника, 2. Гласба и казалиште, 3. Војничке вијести, 4. Трговина и промет, 5. Особне вијести, 6. Умрли и незгоде, 7. Мога и спорт.

Просвјета.

Читамо у „Бранику“:

„Кр. уг. министарство наредило је нестрагу против „Матице Српске“ и упутило је новосадеког в. жулана, г. Феликса Парчетића, да руковањем у „Матици Српској“ темељно проучи и о свему горје извјештај поднесе. Влада је овдје у потпуном своме праву, пошто њој јавно право врховног државног надзора над свима друштвима припада. Исто тако немома од наређене истраге ни зазирати, јер знамо да је руковањем у „Матици“ сасвим уредно. Једино, што нас боли, то је, да се наш народни живот у овој држави са погледом великог неповерења прати. Шта је могло дати влади повода, да на „Матицу“ сумњу несавјесног руковања пусти, — ми не знамо. Ми знамо само толико, да је у пошљедње вријеме било гадних денуцијација против „Матице“, али зар су те денуцијације претежније од онога повјерења, што га живот и јаван углед оних људи пружају, који су на челу „Матице Српске“ увијек до сада стојали, па и сада стоје? Јасно је да такво што може бити, али видимо да је тако, и зато смо свагда и страховали, кад смо год читали и слушали како се и међу нама савима неоправдана вика на „Матицу“ диже.

Примили смо ово писмо:

Част нам је извјештети Вас, да ће „Матица“ и заслужни умјетници, г. Митић, редитељ и стални члан кр. драмског позоришта, славити 19 двадесетогодишњицу свога

Тај дан у вече приказиваће се „Немања“, драма у пет чинова, коју је слављеник написао.

Јављајући вам, ово, биће нам особито мило ако се олазовете својом најљом прослави нашега друга и пријатеља.

Београд, 1 децембра 1887.

Одбор.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАТИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Пикшић, 6 децембра 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини цијене ове:

Волови сумом од по 100 ока, по 24—30 ф. — Краве, по 10—20 ф. — Овчи брави, по 2—8 ф. — Кози брави, по 2—6 ф. — Јагњад, по ф. 1—150 н. — Јарад, по ф. 1—170 н. — Прасад, по 2—16 ф. цијеном све по комаду. — Овчје коже, комад по 80 н. — Козје коже, комад по 1 ф. — Јареће коже, комад по 1 ф. — Јагњеће коже, комад по 20 н. — Руметин, ока по 12 н. — Руметиново брашно, ока по 13 н. — Пшеница, ока по 13 н. — Раж, ока по 11 н. — Јечам, ока по 10 н. — Масло, ока по ф. 120 н. — Скоруп, ока по 60 н. — Сир добри, ока по 60 н. — Сир прости, ока по 25 н. — Дуван у листове, ока по ф. 120 н. — Дуван дограм, ока по 80 н. — Кртола, ока по 3 н. — Кунус, ока по 3 н. — Восак, ока по ф. 160 н.

Бар, 8 децембра 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини цијене ове:

Руметин, багаш по 1 ф. и 70 н. — Пшеница, багаш по 2 ф. — Сир, ока по 30 н. — Риба укљева, ока по 16 н. — Дуван, ока по 1 ф. и 10 н. — Овце и козе, цијеном по комаду по 2 ф. и 80 новч. — Тумур, товар по 1 ф. и 20 н.

Црногорско Поморство.

Оцињ, 30 новембра. — Ове недеље имали смо за прва четири дана јужне вјетрове с кином и море узбуњено, а пошљедња три дана вјетрове умјерено од I. квадранта.

Барометар 65.6.

Доједрише:

Шкуна тур. „Аслан Браим“, тон. 100, кап. Мехмед Усеин, крцат, из Валоне. Пар. аус. уг. „Финуме“, тон. 420, кап. С. Мрак, крцат, из Бара, и послјеге некрцања неколико путника и трговине отиштова пут Медове.

Одједрише:

Шкуна тур. „Аслан Браим“, тон. 100, кап. Мехмед Усеин, крцат, за Трст.

Св. Никола, 2 децембра. — Ове недеље имали смо за прве три дана средње и јаке вјетрове од II. квад., море узбуњено, небо облачно и кад кад киша, па иза тога тихе и средње вјетрове од I. квад. мирно море и ведро небо.

На улазак Бојане највише има дубине 5 нога млетачких.

Доједрише:

Траб. тур. „Буона Сорте“, тон. 19, кап. Махмуд Усеин, из Скадра, празан. Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 21, кап. Сулејман Адем, из Бара, крцат.

Одједрише:

Траб. при. „Леоне“, тон. 35, кап. И. Дермани, за Тријешће, крцат. Траб. при. „Хаирлије Скутарино“, тон. 31, кап. Омер Шабан, за Трст, крцат.

Бар, 8 децембра. — Ове недеље имали смо вјетрове од IV. квад. умјерене и кишу, а од ноћас јаки западни вјетар, киша и узбуњено море.

Барометар 76, стање температуре Р. 9.

Доједрише и одједрише:

Траб. тур. „Бојана“, тон. 12, кап. М. Мустафа, из Оциња, празан, за Скадар, крцат жита.

Траб. при. „Хаирлије“, кап. И. Миртса, из Оциња, празан, за Скадар, крцат жита.

Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 10, кап. А. Мујали, из Оциња, празан, за Скадар, крцат жита.

Траб. тур. „Папагало“, тон. 10, кап. Д. Мустафа, из Оциња, празан, ка Скадар, крцат жита.

Пар. лојда „Финуме“, тон. 420, кап. К. Мрак, из Оциња, крцат, за Будву.

Траб. тур. Мурлије“, тон. 15, кап. М. Омер, из Оциња, празан, за Скадар, крцат жита.

Пар. лојда „Делфино“, тон. 500, кап. П. Сузанић, из Будве, крцат, за Оцињ.

Траб. при. „Корније Скутарино“, тон. 34, кап. С. Јусуф, из Оциња, празан, за Скадар, крцат жита.

ЧИТУЉА.

Поп Марко Богдановић.

14 о. м. стигао је из Ужица брзојав а мо те јавља: „Наш пријатељ поп Марко Богдановић послјеге кратког боловања есноћ се престава“.

Поп Марко је био Црногорац, родом из Кошита (племе Његуши). Кренуо је из Црне Горе управо кад се родила Кнегиња Зорка, те је добио иновију у Ужицу. Био је поштен човјек и добар Србин те је знао сваком приликом освјетлати образ милом завичају свом. Бог да му душу прости!

У понеђељак 14 о. м. на 11 сатих ноћи у вјечност се преселио свештеник

Петар Радичевић

парох подгорички.

послјеге дуге трогодишње болијести у 81. години свога изнемоглога живота. Смртне су му остатке поштована г. г. грађани, знанци и пријатељи до гроба попутили уз

спровод часних мјесних свештеника, те су га чину му сходно матери земљи 15. о. м. предали и сахранили у гробљу светог Воликомученика Георгија у Подгорици, те тим покојнику послједњу почаст указали, на чему се свијема најусрдније од наше стране изјављује јавна благодарност.

У Подгорици, 17 дец. 1887.

Покојников родбина.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Пречасном православном Свештеству, својти и пријатељима и свијема оним многобројним великодушницима сваког стања и стајежа без разлике вјере и народности, који судјеловаше спроводу незаборављеног нашег мужа, односно оца и таста.

Филипа Мартиновића

и на сваки начин настојаху ублажити нашу тугу и изјавити своје поштовање за његову смрт и ради поштовања што су имали праму нашем милом покојнику од срца дубока хвала и израз наше вјечите благодарности.

Котор, 11 децембра 1887.

Супруга

Марија удова Мартиновић,

Тер Јованка Врчевић,

Зет Стево В. Врчевић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

„КИЕВСКОЕ СЛОВО“

ежедневная (кроме дней послѣпразничныхъ), литературно-политическая и экономическая газета

будетъ выходить въ будущемъ 1888 году на предсказанныхъ основаніяхъ.

ПРОГРАММА ГАЗЕТЫ:

- 1) Передовыя статьи по вопросамъ политическимъ, хозяйств., педагогич., законодат., судебн., земскимъ и т. п. Особенное вниманіе будетъ обращено на сельское хозяйство, свеклосах. промысл., львоводство и пр.
- 2) Телеграммы внутреннія и заграничныя, причемъ будетъ обращено особое вниманіе на коммерческія извѣстія.
- 3) Корреспонденціи внутреннія и заграничныя.
- 4) Извѣстія изъ славянскихъ земель. Этотъ отдѣлъ получитъ въ будущемъ году большее развитіе.
- 5) Повѣсти, рассказы и романы, оригинальные и переводные.
- 6) Бесѣды по разнымъ вопросамъ дня (Фельетонъ).
- 7) Обзорніе русскихъ и загранич. журналовъ и газетъ.
- 8) Критика литературная, художественная и театральная.
- 9) Внутренняя хроника: законодательство и распоряженія Правительства. Мѣстная хроника г. Киева. Краткія извѣстія изъ разныхъ мѣстъ отечества, преимущественно изъ юго-западнаго края.
- 10) Справочный отдѣлъ: курсы, фонды, процентныя и другія процентныя бумаги и акціи. Товарный рынокъ. Железныя дороги, пароходы, лечебницы, театры и т. п. Судебныя извѣстія.

Подписная цѣна на „Кіевское слово“ съ доставкой и пересылкой на годъ 10 р., на 6 мѣс. 6 р., на 3 мѣс. 4 р., на 1 мѣс. 1 р. 50 коп.; безъ дост. и перес. на годъ 8 р., на 6 мѣс. 5 р., на 3 мѣс. 3 р., на 1 мѣс. 1 р. Для годовыхъ подписчиковъ допускается разсрочка подписной платы на слѣдующихъ условіяхъ: съ дост. и перес. при подпискѣ 5 р. и къ 1 Юня вторые 5 р.; безъ дост. въ тѣ же сроки по 4 р. Другіе сроки не допускаются. Выписка газеты въ кредитъ допускается для служащихъ въ правительств. и обществ. учрежденіяхъ чрезъ ихъ казначействъ. Заграничныя подписчики прилагаютъ къ письмъ безъ доставки по 60 к. за каждый мѣсяцъ. За перемѣну иногородняго адреса 20 к.

Подписка и объявленія принимаются: 1) въ редакціи „Кіевского Слова“, Кудрявскій пер., д. № 6; 2) въ главную конторъ газеты при типографіи С. В. Кульженко; 3) въ конторъ газеты на Брестцкѣ, въ зданіи Биржи; 4) на Крещатикѣ въ магазинахъ: С. В. Кульженко, В. Корейво, П. Барскаго, Н. Оглоблина и на Б. Владимирѣ ой въ магаз. Гомолинскаго; 5) въ Одессѣ—въ книжн. магаз. В. Корейво и И. Розова; 6) въ Петербургѣ у Леона Пети, Никольская пл., № 6; 7) въ Москвѣ у М. Пироне, Тверская, д. Полякова, и 8) въ Парижѣ, Société Navas, Lafitte et Co, Place de la Bourse, 8. За напечатаніе объявленій платится за одну строку петита въ столбцѣ или же ея мѣсто: за 1 разъ по 20 к., за каждый слѣдующій разъ по 10 коп. За вѣсъ объявленія вперед текста вимается двойная плата.

Редакторъ-издатель проф. А. Я. АНТОНОВИЧЪ.

ОГЛАСИ.

ПРАВЕ ТРИФЛЕ

(привѣ, гильве, ruffes) од ПЕРИГОРДА, свѣже, особите каквоѣ, по 20 франака кило (нето), опремиѣ се бесплатно до железничке станице најближе купцу. Консерве трифугла перигорскихѣх, по 25 франака кило (нето), опремиѣ се бесплатно до железничке станице најближе купцу. Да биемо себи уштедѣли претеретне трошкове вѣрѣва по-ваца, молимо своје муштерије, да пошљу цијену наручбине, кад нам буду послали наредбу. Ваља врло читко на-

писати своје име и адресу. — Траже се озбиљни преставници уз врло добру награду.

Pouzaigue, à Vitry près Paris.

КЕВЕШИНЪ И МИЛОВЧИНЪ У ТРСТУ

држе богато складниште гвоздѣарије и ковина и баве се сваком другом струком послова за варош Трст и за иностранство.